

Vergaderjaar 2025–2026

36 915 XIII

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Za^oken (XIII) voor het jaar 2026 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL	2
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	3
1	Leeswijzer	3
2	Beleid	3
2.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	3
3	Beleidsartikelen	7
3.1	Beleidsartikel 1 Goed functionerende economie en markten	7
3.2	Beleidsartikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaartsgroei	10
3.3	Beleidsartikel 3 Toekomstfonds	19
4	Niet-beleidsartikelen	22
4.1	Artikel 40 Apparaat	22
4.2	Artikel 41 Nog onverdeeld	24
5	Agentschappen	26
5.1	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl)	26

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2026 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken;
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie;

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
H.G. Herbert

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

Opbouw 1e suppletoire begroting 2026

Deze 1e suppletoire begroting geeft een geactualiseerd beeld van de begrotingsuitvoering 2026. Onderdeel B, de begrotingstoelichting, is als volgt opgebouwd:

1. Leeswijzer.
2. Overzicht belangrijkste suppletoire uitgaven- en ontvangstenmutaties. De belangrijkste verplichtingenmutaties zijn toegelicht in de artikelen.
3. De beleidsartikelen. Voor ieder beleidsartikel is de tabel «Budgettaire gevolgen van beleid» opgenomen. Hierin zijn de begrotingsmutaties voor de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten weergegeven. In aansluiting op de ontwerpbegrotingen en de Voorjaarsnota worden vanaf 2024 ook de mutaties voor het jaar t+5 opgenomen in de tabel budgettaire gevolgen van beleid van de 1e suppletoire begrotingen. Dit betreft de extrapolatie van de begroting – het toevoegen van het jaar t+5 – en vervolgens de mutaties tot en met t+5 die tijdens de voorjaarsbesluitvorming zijn verwerkt.
4. De niet-beleidsartikelen. In de budgettaire tabellen zijn de begrotingsmutaties voor de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten opgenomen.
5. De agentschappen. In deze 1e suppletoire begroting zijn de aanpassingen in de agentschapsparagraaf van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) opgenomen.

Ondergrenzen toelichtingen

Voor het toelichten van de begrotingsmutaties zijn in deze eerste suppletoire begroting de ondergrenzen gehanteerd zoals opgenomen in de onderstaande tabel.

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1.000	5	10
=> 1.000	10	20

2 Beleid

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2026

Tabel 2 Overzicht belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2026 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikel-nummer	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029	Uitgaven 2030	Uitgaven 2031
Stand vastgestelde begroting 2026 ¹		3.320.871	2.884.890	2.702.605	2.554.948	2.490.199	
<i>Mutaties coalitieakkoord</i>							
CA 22. Toekomstfonds	3			- 72.000	- 7.000	- 50.000	- 41.000
CA 61. Efficiëncytaakstelling	alle		- 4.025	- 7.710	- 13.638	- 19.828	- 18.884
CA 62. Vernieuwing Rijksdienst / slagvaardige overheid	40				- 22.214	- 56.023	- 53.355
CA 63. Subsidietaakstelling	2		- 6.257	- 6.257	- 6.257	- 6.257	- 2.464
<i>Belangrijkste suppletoire mutaties</i>							

	Artikel-nummer	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029	Uitgaven 2030	Uitgaven 2031
Extrapolatie	alle						1.956.501
NGF – project 6G	1	25.120	43.000	35.000	29.000	11.750	250
NGF – project kwantumDeltaNL	2	38.893	6.354	- 11.282	- 31.355	- 55.992	74.553
NGF – project Oncode-PACT	2	37.000	9.000	- 8.000	- 18.000	- 20.000	
NGF – project NXTGEN HIGH TECH	2	39.835	3.509	- 21.400	- 13.398	- 3.824	
NWO-TTW	2	- 14.441	2.031	- 1.769	- 3.569	- 3.617	- 7.100
Ruimtevaart	2	18.825	20.000	20.000	25.000		
Fund to Fund	3	- 11.905	- 11.905	- 11.905	- 132.844		
ROM's	3	19.378					
Eigen vermogen agentschappen	40	61.932					
Loon- en prijsbijstelling	41	58.428	52.210	44.667	42.312	42.670	37.904
Kasschuiven	alle	- 89.545	52.076	97.546	- 46.189	- 10.081	- 20.402
Overige mutaties	alle	217.042	54.042	43.366	103.961	22.905	169.710
Stand 1e suppletore begroting 2026		3.721.433	3.104.925	2.802.861	2.460.757	2.341.902	2.095.713

¹ Incl. ISB's, NvW en amendementen

Toelichting

CA 22. Toekomstfonds

In het Coalitieakkoord is vastgelegd dat er taakstellend op het Toekomstfonds wordt omgebogen. Dit leidt tot een structurele verlaging van de uitgaven op het Innovatiekrediet, SEED-Capital en Vroegefasefinanciering.

CA 61. Efficiencytaakstelling

In het Coalitieakkoord is afgesproken dat een efficiencytaakstelling op de rijksoverheid wordt doorgevoerd met als doel de apparaatsuitgaven structureel te verminderen. Voor het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat betekent dit een ombuiging van circa € 4,0 mln in 2027, oplopend tot € 18,8 mln in 2031.

CA 62. Vernieuwing Rijksdienst / slagvaardige overheid

In het Coalitieakkoord is afgesproken dat aanvullend op de efficiencytaakstelling op de rijksoverheid een additionele taakstelling wordt doorgevoerd in het kader van de vernieuwing van de rijksdienst en een slagvaardige overheid. Voor de het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat betekent dit een ombuiging van circa € 22,2 mln in 2029, oplopend tot € 53,4 mln in 2031.

CA 63. Subsidietaakstelling

In het Coalitieakkoord is afgesproken dat de subsidiebudgetten bij de departementen structureel worden verlaagd. Voor de begroting van Economische Zaken betekent dit een ombuiging van circa € 2,5 mln in 2031.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingshorizon 1 jaar uitgebreid.

NGF – project 6G

Deze mutatie betreft de omzetting van de reservering voor het NGF-project op de NGF-begroting, naar een toekenning aan de EZK-begroting. De focus van het project 6G Future Network Services ligt op intelligente radiocomponenten en antennes, intelligente netwerken en

leidende toepassingen in maatschappelijk belangrijke sectoren. Het project werkt met verschillende lijnen, waarin verschillende onderdelen worden ontwikkeld waaronder de hardware voor de ontwikkeling van 6G, de benodigde software, specifieke toepassingen en een human capital agenda.

NGF – project kwantumDeltaNL

Deze mutatie betreft het opvragen van de eindejaarsmarge (€ 21,2 mln) en het actualiseren van de raming waarbij budget naar voren wordt gehaald (€ 17,7 mln).

NGF – project Oncode-PACT

Op basis van uitvoeringsinformatie wordt de kasraming geactualiseerd.

NGF – project NXTGEN HIGH TECH

Deze mutatie betreft het opvragen van de eindejaarsmarge (€ 4,7 mln) en het actualiseren van de raming waarbij budget naar voren wordt gehaald.

NWO-TTW

De NWO-TTW Perspectief is een subsidieregeling die publiek-private consortia ondersteunt die onderzoeksprojecten rondom nieuwe technologie uitvoeren op laag tot middel TRL-niveau. In de overkoepelende afweging van de instrumenten op de EZ-begroting is gekozen om op deze regeling volledig om te buigen. Dit omdat de uitkomst van de evaluatie van het instrument in 2022 diffuus was. Hierom wordt de bijdrage na 2027 stopgezet en ingezet voor de onvermijdelijke en urgente problematiek bij 1^e suppletoire 2026. Bij de herziening van de PPS-innovatieregeling, waarbij de vernieuwde regeling in 2028 van start gaat, zal het effect van het stopzetten van het Perspectief programma worden meegewogen.

Ruimtevaart

Deze mutatie is het gevolg van de hogere inschrijving op de ESA-conferentie 2025. De dekking is gevonden in de latere jaren op Faciliteiten Toegepast Onderzoek.

Fund to Fund

Deze mutatie betreft dekking voor maatregel 22 uit het Coalitieakkoord van dit jaar over het Toekomstfonds.

ROM's

Deze mutatie (€ 19,4 mln) betreft de herstructurering van ROM Impuls Zeeland, waarbij het aandeelhouders van EZK in de dochteronderneming van de ROM met gesloten beurs wordt overgeheveld naar de moederonderneming.

Middels een ontvangstenmutatie van € 19,4 voor de verkoop van de aandelen in de dochteronderneming en corresponderende mutaties aan de uitgavenkant (verplichtingen en kas) voor de storting voor de aankoop van de aandelen in moederonderneming, wordt de herstructurering technisch verwerkt in de begroting.

Eigen vermogen agentschappen

Dit betreft de afroming van bovenmatig eigen vermogen van de agentschappen RVO, RDI en DICTU conform de regeling agentschappen. Deze middelen komen binnen aan de ontvangstenkant van de begroting en worden naar de uitgavenkant overgeheveld middels een desaldering.

Loon- en prijsbijstelling

Jaarlijks worden de middelen op de EZ-begroting gecorrigeerd voor de stijging in lonen en prijzen.

Kasschuiven

Deze mutatie betreft het actualiseren van de raming op diverse instrumenten.

Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2026

Tabel 3 Overzicht belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2026 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikel- nummer	Ontvangsten 2026	Ontvangsten 2027	Ontvangsten 2028	Ontvangsten 2029	Ontvangsten 2030	Ontvangsten 2031
Stand vastgestelde begroting 2026 ¹		472.320	250.934	266.298	447.797	238.582	
<i>Mutaties coalitieakkoord</i>							
<i>Belangrijkste suppletoire mutaties</i>							
Extrapolatie	alle						240.812
Fund to Fund	3	43.500			- 95.327		
ROM's	3	19.378					
ROM's	3	- 17.991					
Eigen vermogen agentschappen	40	61.932					
Overige mutaties	alle	- 473	- 7.646	4.674	7.318	7.436	11.002
Stand 1e suppletoire begroting 2026		578.666	243.288	270.972	359.788	246.018	251.814

¹ Incl. ISB's, NvW en amendementen

Toelichting Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingshorizon 1 jaar uitgebreid.

Fund to Fund

Betreft een actualisatie van de ontvangstenraming voor DVI. Dit bedrag stond oorspronkelijk voor 2029 geraamd. De DVI fondsen bij het EIF gaan richting het einde van hun investeringsperiode, waardoor de verhouding tussen aanvullende stortingen en terugkerende ontvangsten is verschoven en er per saldo meer uitbetalingen zijn dan stortingen. Hierdoor komen in 2026 de eerste ontvangsten binnen á € 43,5 mln. Deze middelen worden uit 2029 naar 2026 geschoven. Hiernaast wordt er in 2029 € 51,8 mln afgeboekt omdat deze ontvangsten niet meer gerealiseerd worden doordat er is gesaldeerd bij het EIF en OostNL. Hierdoor zal er in totaal minder worden ontvangen, doordat ontvangsten bij het EIF en OostNL zijn ingezet voor stortingen in de fondsen. De totale investering van € 230 mln voor DVI I en II is hiermee alsnog voldaan, er zullen alleen minder ontvangsten terugvloeien naar de EZ-begroting omdat er ook minder uitgaven gedaan zijn.

ROM's

Deze mutatie (€ 19,4 mln) betreft de herstructurering van ROM Impuls Zeeland, waarbij het aandeelhouders van EZK in de dochteronderneming van de ROM met gesloten beurs wordt overgeheveld naar de moederonderneming.

Middels een ontvangstenmutatie van € 19,4 voor de verkoop van de aandelen in de dochteronderneming en corresponderende mutaties aan de uitgavenkant (verplichtingen en kas) voor de storting voor de aankoop van de aandelen in moederonderneming, wordt de herstructurering technisch verwerkt in de begroting.

ROM's

De ontvangstenraming voor de Corona Overbrugingsleningen (COL's) wordt met € 18,0 mln verlaagd. De afgelopen jaren zijn de ontvangsten vanuit de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's) op deze leningen eerder teruggekomen naar de EZK-begroting dan initieel was geraamd. In 2025 waren de gerealiseerde ontvangsten daardoor € 18,0 mln hoger dan geraamd. Aangezien er een vast totaalbedrag terugkomt, wordt de raming nu met hetzelfde bedrag naar beneden bijgesteld.

Eigen vermogen agentschappen

Dit betreft de afoming van bovenmatig eigen vermogen van de agentschappen RVO, RDI en DICTU conform de regeling agentschappen. Deze middelen komen binnen aan de ontvangstenkant van de begroting en worden naar de uitgavenkant overgeheveld middels een desaldering.

3 Beleidsartikelen

3.1 Beleidsartikel 1 Goed functionerende economie en markten

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid art. 1 Goed functionerende economie en markten (Eerste supplettoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties supplettoire begroting (4)	Stand 1e supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	438.157	0	438.157	70.294	508.451	67.323	15.053	13.930	10.244	351.395
Uitgaven	481.720	0	481.720	29.504	511.224	46.323	50.053	42.736	21.994	363.098
Subsidies (regelingen)	140.065	0	140.065	31.098	171.163	45.600	35.000	28.806	11.750	15.203
Subsidiemaatregel telecom Caribisch Nederland	6.000		6.000		6.000	2.600				3.500
EU-cofinanciering Digital Europe	13.775		13.775		13.775					
AI-fabriek	500		500		500					
PEGA – AI-fabriek	41.597		41.597		41.597					
NGF – project AiNed	31.699		31.699	2.483	34.182					
NGF – project Nationaal Onderwijslab	7.683		7.683	2.865	10.548					
NGF – project 6G	9.682		9.682	25.120	34.802					
NGF – projecten Subsidie route	20.201		20.201	630	20.831	43.000	35.000	29.000	11.750	250
Digitale veiligheid	8.928		8.928		8.928					11.453
Opdrachten	48.858	0	48.858	- 14.224	34.634	- 11.189	- 978	- 779	- 578	51.672
Onderzoek&opdrachten	6.096		6.096	820	6.916	2.647	3.458	3.657	3.858	7.932
Beleidsvoorbereiding en evaluaties	5.439		5.439	- 16	5.423					5.282
Veiligheid en Frequenties	7.064		7.064	- 5.052	2.012	- 4.436	- 4.436	- 4.436	- 4.436	3.744
Digital trust center	11.561		11.561	- 4.126	7.435					12.347
Cyber security	9.458		9.458	850	10.308					8.838
ICT beleid	8.382		8.382	- 6.700	1.682	- 9.400				13.529
CSIRT – DSP	858		858		858					
Nationaal Groeifonds										
Bijdrage aan agentschappen	72.810	0	72.810	10.526	83.336	9.405	13.199	13.829	14.456	85.900
Bijdrage RVO.nl	17.844		17.844	6.052	23.896	- 67	- 134	- 200	- 264	13.086
Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI)	54.966		54.966	4.474	59.440	9.472	13.333	14.029	14.720	72.814
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	215.052	0	215.052	1.516	216.568	2.507	2.832	880	- 3.634	205.457
Bijdrage Metrologie	13.332		13.332		13.332					13.196
Raad voor de Accreditatie	1.025		1.025	378	1.403	398	709	937	- 9	479
Bijdrage ACM	945		945		945	- 5	- 11	- 16	- 22	923
Bijdrage aan het CBS	199.750		199.750	1.138	200.888	2.114	2.134	- 41	- 3.603	190.859
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	4.935	0	4.935	588	5.523	0	0	0	0	4.866
Bijdrage Nederlands Normalisatie Instituut	1.507		1.507		1.507					1.507
Bijdrage aan internationale organisaties	3.428		3.428	588	4.016					3.359
Ontvangsten	44.684	0	44.684	155	44.839	0	0	0	0	48.235
Ontvangsten ACM	162		162		162					162
Ontvangsten High Trust	42.450		42.450		42.450					44.700
Diverse ontvangsten	2.072		2.072	155	2.227					3.373

Budgetflexibiliteit

Tabel 5 Geschatte budgetflexibiliteit

	2026
<i>juridisch verplicht</i>	96%
<i>bestuurlijk gebonden</i>	3%
<i>beleidsmatig gereserveerd</i>	1%
<i>nog niet ingevuld/vrij te besteden</i>	0%

Juridisch verplicht

- *Subsidies (regelingen)*: Een groot deel van de subsidie-instrumenten zijn volledig juridisch verplicht; voorbeelden zijn NGF-project AINed en Cyber Security.
- *Opdrachten*: Een aantal opdrachten is reeds voor meerdere jaren aangegaan en daarmee juridisch verplicht. Dit geldt voor o.a. de bemiddelingsdienst voor doven en slechthorenden.
- *Bijdragen aan agentschappen*: De opdrachten worden voorafgaand aan het begrotingsjaar verstrekt en zijn daarmee 100% juridisch verplicht. Dit geldt bijvoorbeeld voor opdrachten aan RDI en RVO.
- *Bijdragen aan ZBO's en RWT's*: Betreft wettelijke taken van o.a. VSL, RvA en CBS.
- *Bijdragen aan (Inter)nationale Organisaties*: Betreft o.a. de bijdrage aan de Stichting Koninklijk Nederlands Normalisatie Instituut (NEN).

Bestuurlijk gebonden

- Betreft de subsidie in het kader van EU-cofinanciering Digital Europe waarvoor voor 2026 al afspraken zijn gemaakt op basis van eerdere calls.

Beleidsmatig gereserveerd

- Overige beschikbare budgetten zijn opdrachten waarover EZ momenteel in gesprek is met interne en externe organisaties.

Toelichting

Verplichtingen

De verhoging van het verplichtingbudget met € 66,6 mln wordt voornamelijk veroorzaakt door de toekenning van het NGF – project 6g Future Network Services (€ 78,0 mln), en overboekingen naar het Ministerie van Justitie en Veiligheid voor NCSC vanuit Digital Trust Center (– € 5,0 mln) en vanuit CSIRT-DSP (– € 6,7 mln). Bij het NCSC wordt in opdracht van EZK uitvoering gegeven aan onder meer Wet bevordering digitale weerbaarheid bedrijven en de Cyberbeveiligingswet.

Uitgaven

Subsidies

NGF – project 6G Future Network Services (€ 25,1 mln)

Deze mutatie betreft voor € 23,0 mln de omzetting van de reservering voor het NGF – project op de NGF-begroting, dat is omgezet in een toekenning aan EZK. De andere € 2,1 mln betreft opvragen van de eindejaarsmarge. De focus van het project 6G Future Network Services ligt op intelligente radiocomponenten en antennes, intelligente netwerken en leidende toepassingen in maatschappelijk belangrijke sectoren. Het project werkt met verschillende lijnen, waarin verschillende onderdelen worden ontwikkeld waaronder de hardware voor de ontwikkeling van 6G,

de benodigde software, specifieke toepassingen en een human capital agenda.

Digital Trust Center (- € 5,1 mln) en CSIRT – DSP (- € 6,7 mln)

Vanuit deze instrumenten worden overboekingen naar het Ministerie van Justitie en Veiligheid gedaan voor de uitvoering van taken, van onder meer Wet bevordering digitale weerbaarheid bedrijven en de Cyberbeveiligingswet.

Bijdrage RVO.nl (€ 6,1 mln)

Voor de opdracht aan de RVO voor het jaar 2026 heeft er een overheveling vanuit met name Cyber security plaatsgevonden voor de uitvoering van taken zoals de Nederlands Cybersecurity Coördinatiecentrum.

3.2 Beleidsartikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaarts groei

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid art. 2 Bedrijvenbeleid: innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaarts groei (Eerste supplettoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting 2026 (1)	Mutaties via NVW, moties, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e supplettoire begroting (4)	Stand 1e supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	3.106.302	0	3.106.302	314.033	3.420.335	- 7.379	- 8.744	- 16.911	- 76.085	2.168.806
Uitgaven	1.791.971	0	1.791.971	248.263	2.040.234	97.159	- 2.584	- 40.385	- 136.364	1.210.817
Subsidies (regelingen)	664.143	1.665	665.808	140.103	805.911	58.116	- 39.510	- 60.400	- 80.533	242.994
MKB-Innovatiestimulering Topsectoren (MIT)	14.213		14.213	- 11.214	2.999	- 4.931	- 8.140	- 657		19.440
Eurostars	23.645		23.645	- 151	23.494					21.973
Bevorderen ondernemerschap	38.143	1.000	39.143	- 10.162	28.981	11.685	10.929	9.648	5.479	20.745
Cofinanciering EFRO	24.077		24.077		24.077					24.077
Bijdrage aan ROM's	11.241		11.241	2.700	13.941	2.700		825		11.248
Startup beleid	6.714		6.714	- 190	6.524	- 1.185				
Invest-NI	10.056		10.056	825	10.881	300				
Tegemoetkoming vaste lasten	10.000		10.000	- 3.098	6.902					9.132
Europees Defensie Fonds cofinanciering	1.200		1.200	- 342	858					
Tegemoetkoming vaste lasten Startersre- geling	100		100		100					
Herstructurering winkelgebieden	12.481	1.600	14.081	- 1.142	12.939					
R&D mobiliteitssectoren	13.192		13.192	- 4.976	8.216	4.700				
NGF – project Health-RI	11.317		11.317		11.317					
NGF – project RegMed XB	2.271		2.271	- 1.535	736					
NGF – project kwantumDeltaNL	66.576		66.576	38.893	105.469	6.354	- 11.282	- 31.355	- 55.992	74.553
NGF – project Oncode-PACT	15.000		15.000	37.000	52.000	9.000	- 8.000	- 18.000	- 20.000	
NGF – project NIXTGEN HIGH TECH	36.557		36.557	39.835	76.392	3.509	- 21.400	- 13.398	- 3.824	
NGF – project PhotonDelta	76.845		76.845	10.119	86.964	7.758	- 21.100	- 24.352	- 1.930	10.421
NGF – project Opschaling PPS beroeps- onderwijs	31.448		31.448	10.739	42.187	15.820	13.820	16.440		
NGF – project Material Independence & Circular Batteries	29.146		29.146	16.705	45.851					
Tegemoetkoming Energiekosten	2.703		2.703	- 1.277	12.111					
IPCEI Cloudinfrastructuur en services	13.388		13.388	- 920	82.732					
IPCEI Micro elektronica	84.587	- 935	83.652	- 920	82.732					
EuroHPC	6.264		6.264	2.646	8.910					
EuroQCI	4.500		4.500	- 2.127	2.373		3.000			
Oredits duurzaamheid	3.000		3.000	- 3.000	0					
Actieplan Groene en Digitale Banen	5.000		5.000		5.000					
Ruimte voor										
economie / bedrijventerreinen	13.436		13.436		13.436					
Maritieme Maakindustrie	5.685		5.685	- 424	5.261	948	698		- 4.620	
PEGA – Ruimte voor economie	28.083		28.083	20.568	48.651	- 15	- 15	- 15		40.000
IPCEI AST										
Nationaal versterkingsplan microchipta- lent	56242		56.242	1.055	57.297	1.473	1.980	464	354	2.185
Overig	7.033		7.033	- 424	6.609					9.220
Leningen	0	0	0	35.400	35.400	0	0	0	0	0

	Ontwerp- begroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- steide begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e supplettoire begroting (4)	Stand 1e supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
NGF project PhotonDelta										
PEGA – economische bedrijvigheid										
Garanties	64.312	0	64.312	0	64.312	0	0	0	0	55.373
BMKB	38.567		38.567		38.567					35.628
Groefaciliteit	8.000		8.000		8.000					8.000
Garantie Ondernemersfinanciering	11.745		11.745	80	11.825					11.745
Garantie Ondernemersfinanciering	5.000		5.000		5.000					
Corona	1.000		1.000	-80	920					
Maatwerkgaranties										
Oprachten	10.167	0	10.167	497	10.664	2.410	1.987	1.801	1.801	10.388
Onderzoek en opdrachten	6.146		6.146	37	6.183	1.409	986	800	800	6.253
Caribisch Nederland	1.020		1.020	-381	639					1.020
Regeldruk	2.336		2.336		2.336					2.450
Budget Samenwerking regio	665		665	841	1.506	1.001	1.001	1.001	1.001	665
Bijdrage aan agentschappen	111.558	0	111.558	30.914	142.472	3.619	3.367	2.698	996	101.194
Bijdrage RVO.nl	110.756		110.756	30.914	141.670	3.623	3.376	2.711	1.013	100.424
Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI)	802		802		802	-4	-9	-13	-17	770
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	442.344	0	442.344	21.563	463.907	9.511	3.063	-18.352	-9.377	366.850
Bijdrage aan TNO	249.348		249.348	34.801	284.149	8.609	6.678	-12.393	-2.200	202.590
Kamer van Koophandel	163.339		163.339	1.203	164.542	-1.115	-1.818	-2.344	-3.499	142.614
Bijdrage aan NWO-TTW	29.657		29.657	-14.441	15.216	2.017	-1.797	-3.615	-3.678	21.646
Bijdrage aan medeoverheden	17.753	0	17.753	0	17.753	0	0	0	0	0
MKB Innovatiestimulering Topsectoren (MIT)	17.753		17.753		17.753					
Bijlage aan (inter-)nationale organisaties	481.694	-1.665	480.029	19.786	499.815	23.503	28.509	33.868	-49.251	434.018
Internationaal Innoveren	60.657		60.657	9.075	69.732	9.298	9.676	10.689	-549	74.883
PPS toeslag	189.245		187.645	1.673	189.318	-858	804	804		144.632
TO2 (excl. TNO)	67.216		67.216	4.260	71.476	2.510	2.465	2.100	2.000	66.431
Topsectoren overig	15.710		15.645	-2.950	12.695					18.608
Ruimtevaart (ESA)	88.537		88.537	18.825	107.362	20.000	20.000	25.000		79.649
Bijdrage NBTC	10.763		10.763	390	11.153					9.359
Overige bijdragen aan organisaties	6.739		6.739	-1.873	4.866	-2.093	-2.093	-2.093	-1.093	5.348
Economische ontwikkeling en technologie	127		127	523	650					3.657
EU-cofinanciering JTF	5.156		5.156	-1.331	3.825					156
Faciliteiten toegepast onderzoek TO2 en RKI	30.691		30.691	-8.806	21.885					
NGF – project NXTGEN Ruimtevaart	6.853		6.853	6.853						
Ontvangsten	225.740	0	225.740	-8.730	217.010	-9.176	4.044	6.688	6.688	130.045
Rijksctoelwet	48.085		48.085	150	48.235	150	150	150	150	51.040
Eurostars	4.000		4.000	1.250	5.250	1.250	1.250	1.250	1.250	5.250

	Ontwerp- begroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties supplettoire begroting (4)	Stand 1e supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
F-35	10.576		10.576	- 10.576	0	- 10.576	2.644	5.288	5.288	18.508
Diverse ontvangsten	1.246		1.246	446	1.692					1.247
Bedrijfssteun	39.033		39.033		39.033					
Tegemoetkoming vaste lasten	56.600		56.600		56.600					
BMKB	33.000		33.000		33.000					33.000
Groefaciliteit	8.000		8.000		8.000					8.000
Garantie Ondernemingsfinanciering	13.000		13.000		13.000					13.000
Maatwerkgarantie	1.000		1.000		1.000					
Tegemoetkoming Energiekosten	11.200		11.200		11.200					

Tabel 7 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties supplettoire begroting (4)	Stand 1e supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	3.106.302	0	3.106.302	314.033	3.420.335	- 7.379	- 8.744	- 16.911	- 76.085	2.168.806
waarvan garantieverplichtingen	1.188.928		1.188.928		1.188.928					1.165.000
waarvan overige verplichtingen	1.917.374		1.917.374	314.033	2.231.407	- 7.379	- 8.744	- 16.911	- 76.085	1.003.806

Budgetflexibiliteit

Tabel 8 Geschatte budgetflexibiliteit

	2026
<i>juridisch verplicht</i>	94%
<i>bestuurlijk gebonden</i>	5%
<i>beleidsmatig gereserveerd</i>	1%
<i>nog niet ingevuld/vrij te besteden</i>	0%

Juridisch verplicht

- Subsidies (regelingen): Een groot deel van de subsidie-instrumenten is juridisch verplicht; voorbeelden zijn bijdrages aan ROM's, Invest-NL en een aantal NGF-projecten zoals NGF-project Photondelta en NXTGEN.
- Bijdragen aan ZBO's/RWT's: De bijdragen aan TNO en de Kamer van Koophandel zijn juridisch verplicht.
- Bijdragen aan (inter)nationale organisaties: De kasbudgetten voor bijdragen aan (inter)nationale organisaties zijn grotendeels juridisch verplicht. Voorbeelden van juridisch verplichte instrumenten zijn bijdrage aan TO2 (Deltares, NLR, en Marin) en bijdrage NBTC.

Bestuurlijk gebonden

- Subsidies (regelingen): Een deel van de subsidies is bestuurlijk gebonden. Voorbeelden zijn MKB-Innovatiestimulering Topsectoren (MIT) en Bevorderen Ondernemerschap.
- Bijdragen aan (inter)nationale organisaties: Een deel van deze kasbudgetten is bestuurlijk gebonden, bijvoorbeeld Internationaal Innoveren en het Nationaal Programma Ruimtevaart.

Beleidsmatig gereserveerd

- Subsidies (regelingen): Een klein deel van het subsidiebudget van het instrument Bevorderen Ondernemerschap is beleidsmatig gereserveerd.
- Bijdragen aan (inter)nationale organisaties: Enkele van deze kasbudgetten zijn beleidsmatig gereserveerd; een voorbeeld is het instrument Internationaal Innoveren.

Toelichting Verplichtingen

De verhoging van het verplichtingbudget met € 314,0 mln wordt met name veroorzaakt door:

- Ruimtevaart (€ 85,0 mln) vanwege de hogere inschrijving op de ESA-conferentie 2025.
- Toekenning NGF-project Opschaling PPS Beroepsonderwijs (€ 57,4 mln).
- Eindejaarsmarge diverse NGF projecten (€ 92,1 mln).
- Eindejaarsmarge PEGA – Ruimte voor economie (€ 27,8 mln).
- Bijdragen van andere departmenten aan TNO (€ 33,6 mln).
- Nationaal versterkingsplan microchiptalent wegens het vervallen van verplichtingruimte in 2025 (€ 17,0 mln).

Uitgaven Subsidies

MKB-Innovatiestimulering Topsectoren (– € 11,2 mln)

Deze mutatie betreft met name een overboeking van EZK naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken in het kader van de subsidiemiddelen MIT 2026. Het Provinciefonds zorgt voor een verdere verdeling aan de deelnemende provincies.

Bevorderen ondernemerschap (– € 10,2 mln)

Deze mutatie betreft onder meer de overheveling van uitvoeringskosten van meerdere regelingen naar bijdrage RVO.nl (– € 4,2 mln) en een overheveling van de middelen voor het Nationaal Materialen Observatorium (NMO) naar het TNO-instrument (– € 5,1 mln). Op dit instrument wordt tevens de economische veiligheid en weerbaarheid, en kritieke grondstoffen geraamd. Deze beleidsinzet wordt vanaf 2027, inclusief de bestaande inzet op de Nationale Grondstoffen Strategie, structureel voortgezet met € 8,1 mln.

NGF – project kwantumDeltaNL (€ 38,9 mln)

Deze mutatie betreft het opvragen van de eindejaarsmarge (€ 21,2 mln) en het actualiseren van de raming waarbij budget naar voren wordt gehaald (€ 17,7 mln) voor de uitvoering van Fase 3 van dit NGF-project waarvoor grote uitbetalingen gepland staan voor 2026.

NGF – project Oncode-PACT (€ 37,0 mln)

Op basis van uitvoeringsinformatie wordt de kasraming geactualiseerd. De middelen voor Fase 2 van dit NGF-project worden in het verwachte benodigde ritme voor uitfinanciering geplaatst.

NGF – project NXTGEN HIGH TECH (€ 39,8 mln)

Deze mutatie betreft het opvragen van de eindejaarsmarge (€ 4,7 mln) en het actualiseren van de raming waarbij budget naar voren wordt gehaald (€ 35,1 mln) in verband met een gewijzigd bevoorschottingsschema welke in overleg met het consortium is overeengekomen.

NGF – project PhotonDelta (€ 10,1 mln)

Deze mutatie betreft het opvragen van de eindejaarsmarge (€ 9,2 mln) en het actualiseren van de raming waarbij budget naar voren wordt gehaald (€ 29,2 mln). Hiernaast worden middelen overgeheveld naar het financiële instrument «leningen» (– € 28,4 mln) om conform het projectplan een lening af te geven binnen het NGF-project.

NGF – project Opschaling PPS beroepsonderwijs (€ 10,7 mln)

Deze mutatie betreft een nieuwe toekenning vanaf de NGF-begroting voor dit project voor fase 2 van dit NGF-project.

NGF – project Material Independence & Circular Batteries (€ 16,7 mln)

Deze mutatie betreft het opvragen van de eindejaarsmarge over 2025. Doordat aan het eind van vorig jaar een milestone later was behaald dan origineel rekening mee gehouden in de raming voor 2025 heeft een laatste uitbetaling vorig jaar niet plaatsgevonden. Deze milestone wordt dit jaar naar verwachting behaald.

PEGA – Ruimte voor economie (€ 20,6 mln)

Deze mutatie betreft het opvragen van de eindejaarsmarge (€ 27,6 mln) en een overheveling naar het financiële instrument «leningen» (– € 7,0 mln).

Leningen

NGF – project PhotonDelta (€ 28,4 mln)

Vanuit dit NGF-project wordt een lening verstrekt voor de uitbreiding van de productie van fotonische chips.

Bijdrage aan agentschappen

Bijdrage aan RVO.nl (€ 30,9 mln)

Voor de uitvoering van de verschillende regelingen van EZK is het budget voor de uitvoeringskosten van RVO opgehoogd.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Bijdrage aan TNO (€ 34,8 mln)

Als eigenaar en stelselverantwoordelijke voor de Toegepaste Onderzoeksinstellingen verstrekt EZK de Rijksbijdrage aan TNO. Deze mutatie bestaat voornamelijk uit bijdragen van andere departementen (€ 35,5 mln).

Bijdrage aan NWO-TTW (– € 14,4 mln)

De NWO-TTW Perspectief is een subsidieregeling die publiek-private consortia ondersteunt die onderzoeksprojecten rondom nieuwe technologie uitvoeren op laag tot middel TRL-niveau. In de overkoepelende afweging van de instrumenten op de EZK-begroting is gekozen om op deze regeling volledig om te buigen. Dit omdat de uitkomst van de evaluatie van het instrument in 2022 diffuus was. Hierom wordt de bijdrage na 2027 stopgezet en ingezet voor de onvermijdelijke en urgente problematiek bij de 1e supplettoire begroting 2026. Bij de herziening van de PPS-innovatieregeling, waarbij de vernieuwde regeling in 2028 van start gaat, zal het effect van het stopzetten van het Perspectief programma worden meegewogen.

Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties

Ruimtevaart (€ 18,8 mln)

Deze mutatie is het gevolg van de hogere inschrijving op de ESA-conferentie 2025. De dekking is gevonden in de latere jaren op het Faciliteiten Toegepast Onderzoek.

Ontvangsten

F-35 (– € 10,6 mln)

Anticiperend op een verlenging van de pauze van de afdrachten voor 2026 en 2027 wordt in overleg met de sector de ontvangstenraming naar latere jaren geschoven. Op basis van de bestaande afspraken is de verwachting dat de totale afdracht met een looptijd tot 2062 alsnog kunnen worden voldaan.

Toelichting op de begrotingsreserves

De begrotingsreserves zijn bedoeld om inkomsten uit premies en uitgaven voor schades, die over de jaren kunnen fluctueren, te verevenen. De reserve dient als buffer voor uitgaven door EZK in geval bedrijven niet aan

hun terugbetalingsverplichtingen kunnen voldoen inzake leningen bij financieringsinstellingen waarop EZK een borgstelling heeft afgegeven.

Er zijn begrotingsreserves voor de Borgstelling mkb-kredieten (BMKB, inclusief BMKB-Corona), de BMKB groen, de Garantie Ondernemingsfinanciering (GO, inclusief de GO-Corona), maatwerk garantie, de Groeifaciliteit (GF), de Garantie MKB-financiering en Klein Krediet Corona (KKC). De GO, GF, KKC en Garanties MKB-financiering betreffen kostendekkende garanties, waarvan de te realiseren premieontvangsten naar verwachting toereikend zijn voor het afdekken van eventuele verliesdeclaraties.

Tabel 9 Begrotingsreserve Borgstelling MKB-kredieten (BMKB) (bedragen x € 1 mln)

Stand 1/1/2026	196,5
+ Geraamde storting	
- Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2026	196,5

De begrotingsreserve van de BMKB bestaat uit een begrotingsreserve voor de reguliere BMKB en de BMKB-Corona. Vooralnog is geen storting in de reserve BMKB geraamd. Aan het eind van 2026 zal op basis van de gerealiseerde ontvangsten en de schadedeclaraties de storting of onttrekking aan de reserve BMKB worden vastgesteld.

Tabel 10 Begrotingsreserve Borgstelling MKB-kredieten groen (BMKB groen) (bedragen x € 1 mln)

Stand 1/1/2026	13,1
+ Geraamde storting	
- Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2026	13,1

De begrotingsreserve van de BMKB groen is in 2022 aangemaakt als aparte reserve voor het groene luik onder de BMKB. Vooralnog is geen storting in de reserve BMKB groen geraamd. Aan het eind van 2026 zal op basis van de gerealiseerde ontvangsten en de schadedeclaraties de storting of onttrekking aan de reserve BMKB groen worden vastgesteld.

Tabel 11 Begrotingsreserve Garantie Ondernemingsfinanciering (GO) (bedragen x € 1 mln)

Stand 1/1/2026	73,5
+ Geraamde storting	
- Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2026	73,5

De begrotingsreserve van de GO bestaat uit een begrotingsreserve voor de reguliere GO en de GO-Corona. De regeling is gesloten voor nieuwe aanvragen en de openstaande garanties zijn afgenomen. Aan het eind van 2026 zal op basis van de gerealiseerde ontvangsten en de schadedeclaraties de storting of onttrekking aan de reserve GO worden vastgesteld.

Tabel 12 Begrotingsreserve maatwerk garantie (bedragen x € 1 mln)

Stand 1/1/2026	30,0
+ Geraamde storting	
- Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2026	30,0

Voor maatwerk garantie is een begrotingsreserve aangelegd. Aan het eind van 2026 zal op basis van de gerealiseerde ontvangsten en de schadedeclaraties de storting of onttrekking aan de reserve worden vastgesteld.

Tabel 13 Begrotingsreserve Groeifaciliteit (bedragen x € 1 mln)

Stand 1/1/2026	57,8
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2026	57,8

Vooralsnog is geen storting in de reserve Groeifaciliteit geraamd. Aan het eind van 2026 zal op basis van de gerealiseerde ontvangsten en de schadedeclaraties de storting of onttrekking aan de reserve Groeifaciliteit worden vastgesteld.

Tabel 14 Begrotingsreserve Garantie MKB-financiering (bedragen x € 1 mln)

Stand 1/1/2026	23,1
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2026	23,1

Vooralsnog is geen storting in de reserve Garantie MKB-financiering geraamd. Aan het eind van 2026 zal op basis van de gerealiseerde ontvangsten en de schadedeclaraties de storting of onttrekking aan de reserve Garantie MKB-financiering worden vastgesteld.

Tabel 15 Begrotingsreserve Klein Krediet Corona (bedragen x € 1 mln)

Stand 1/1/2026	11,6
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2026	11,6

Vooralsnog is geen storting in de reserve Klein Krediet Corona (KKC) geraamd. Aan het eind van 2026 zal op basis van de gerealiseerde ontvangsten en de schadedeclaraties de storting of onttrekking aan de reserve KKC worden vastgesteld.

3.3 Beleidsartikel 3 Toekomstfonds

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 16 Budgettaire gevolgen van beleid art. 3 Toekomstfonds (Eerste supplettoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties supplettoire begroting (4)	Stand 1e supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	685.956	0	685.956	147.555	833.511	- 15.727	- 10.238	- 127.440	- 4.433	114.662
Uitgaven	499.600	0	499.600	5.244	504.844	2.122	- 11.080	- 133.305	- 31.036	120.838
Subsidies (regelingen)	4.565	0	4.565	506	5.071	506	507	507	507	2.058
Thematisch Technology Transfer	4.565	0	4.565	506	5.071	506	507	507	507	2.058
Leningen	484.969	0	484.969	2.917	487.886	- 357	- 13.274	- 135.484	- 32.980	107.555
Startups / MKB financiering										
<i>Volledig revolverend</i>										
Fund to Fund	11.905	0	11.905	- 11.905	0	- 11.905	- 11.905	- 132.844		
ROM's	14.479	0	14.479	19.378	33.857					
Dutch Future Fund	20.000	0	20.000	0	20.000	50.000	45.000	35.000		
Deep Tech Fund	2.237	0	2.237	0	2.237					
Fonds Alternatieve Financiering	2.237	0	2.237	0	2.237					
Economische Veiligheid Fonds	0	0	0	0	0					
Secfund	0	0	0	0	0					
European Tech Champions Initiative (ETCI)	225.000	0	225.000	0	225.000					
<i>Deels revolverend</i>										
Innovatiekrediet	56.996	0	56.996	6.984	63.980	- 1.944	- 8.708	- 1.761	- 1.582	34.871
Risicokapitaal SEED	42.561	0	42.561	- 8.151	34.410	- 6.590	- 11.048	- 10.344	- 7.658	41.426
Vroege fase / informal investors	23.717	0	23.717	- 4.254	19.463	- 5.367	460	646	- 2.785	18.675
Start ups / MKB	75.000	0	75.000	0	75.000	- 26.639	- 27.393	- 28.146	- 20.776	1.000
<i>Met vermogensbehoud</i>										
Blended finance facilititeit Invest-NL	75.000	0	75.000	0	75.000					
Met vermogensbehoud	0	0	0	0	0					
Onco research	3.995	0	3.995	694	4.689	1.820	- 146	426	- 2.794	2.504
Thematische Technology Transfer	7.155	0	7.155	858	8.013	1.610	2.179	1.954	1.864	5.469
RegMed XB	1.924	0	1.924	- 687	1.237	- 1.342	- 1.713	- 415	751	3.610
Bijdrage aan agentschappen	10.066	0	10.066	1.821	11.887	1.973	1.687	1.672	1.437	11.225
Bijdrage RVO.nl	10.066	0	10.066	1.821	11.887	1.973	1.687	1.672	1.437	11.225
Ontvangsten	167.854	0	167.854	52.989	220.843	1.530	630	- 94.697	748	43.277
ROM's	133.117	0	133.117	1.387	134.504					
Fund to Fund	0	0	0	43.500	43.500			- 95.327		
Investeren in fundamenteel en toegepast onderzoek	310	0	310	30	340	30	- 870	- 870	100	740
Thematische Technology Transfer	200	0	200	200	200				- 852	2.925
Smart Industry	227	0	227	227	227					112
Innovatiekredieten	21.000	0	21.000	21.000	21.000					25.000
SEED	13.000	0	13.000	13.000	13.000					13.000
Vroege fase / informal investors	0	0	0	8.072	8.072	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500

Budgetflexibiliteit

Tabel 17 Geschatte budgetflexibiliteit

	2026
<i>juridisch verplicht</i>	85%
<i>bestuurlijk gebonden</i>	0%
<i>beleidsmatig gereserveerd</i>	15%
<i>nog niet ingevuld/vrij te besteden</i>	0%

Juridisch Verplicht

- Subsidies (regelingen): Het volledige budget voor subsidies is in 2026 juridisch verplicht. Dit betreft de uitfinanciering van de verplichtingen in het kader van de regeling Thematische Technology Transfer (TTT).
- Leningen: Verschillende leningen zijn juridisch verplicht. Dit betreft onder andere het budget voor European Tech Champions Initiatieve (ETCI), de Seed Capital regeling, en het Deep Tech Fund.

Beleidsmatig gereserveerd

- Leningen: Een deel van de leningen is beleidsmatig gereserveerd. Dit betreft de uitgaven voor blended finance faciliteit bij Invest-NL.

Toelichting Verplichtingen

De verhoging van het verplichtingenbudget met € 147,6 mln wordt met name veroorzaakt door een verplichtingschuif op Deep Tech Fund (€ 130,0 mln) om voor de voortzetting van dit instrument het budget in het benodigde ritme te plaatsen. De verplichting zal in 2026 worden aangegaan.

Hiernaast is er een mutatie (€ 19,4 mln) inzake de herstructurering van ROM Impuls Zeeland, waarbij het aandeelhouders van EZK in de dochteronderneming van de ROM met gesloten beurs wordt overgeheveld naar de moederonderneming.

Middels een ontvangstenmutatie van € 19,4 voor de verkoop van de aandelen in de dochteronderneming en corresponderende mutaties aan de uitgavenkant (verplichtingen en kas) voor de storting voor de aankoop van de aandelen in moederonderneming, wordt de herstructurering technisch verwerkt in de begroting.

Uitgaven

Leningen

Fund to fund (– € 11,9 mln)

Deze mutatie betreft dekking voor maatregel 22 uit het Coalitieakkoord van dit jaar over het Toekomstfonds.

ROM's (€ 19,4 mln)

Zie toelichting onder verplichtingen.

Innovatiekrediet (€ 7,0 mln)

Op basis van de voortgang binnen de huidige portefeuille van het Innovatiekrediet is er een verschuiving in het moment van kasbetalingen waardoor € 7 mln wordt verschoven van 2028 naar 2026 om aan de verwachte uitfinancieringsbehoefte te kunnen voldoen in 2026.

Risicokapitaal SEED (– € 8,2 mln)

Deze mutatie is het saldo van (€ 6,0 mln) méér ontvangsten in 2025 en de actualisatie van de uitfinanciering van openstaande verplichtingen (– € 13,5 mln).

Ontvangsten

ROM's (€ 1,4 mln)

Naast genoemde desaldering onder verplichtingen (€ 19,4 mln) wordt de raming verlaagd voor de Corona Overbruggingsleningen (COL's) omdat de ontvangsten al in 2025 zijn gerealiseerd (– € 18,0 mln).

Fund to fund (€ 43,5 mln)

Betreft een actualisatie van de ontvangstenraming voor DVI. Dit bedrag stond oorspronkelijk voor 2029 geraamd. De DVI fondsen bij het EIF gaan richting het einde van hun investeringsperiode, waardoor de verhouding tussen aanvullende stortingen en terugkerende ontvangsten is verschoven en er per saldo meer uitbetalingen zijn dan stortingen. Hierdoor komen in 2026 de eerste ontvangsten binnen á € 43,5 mln.

Vroege fase / informal investors (€ 8,1 mln)

Incidenteel worden er op dit instrument extra ontvangsten verwacht in verband met terugbetaling van enkele regionale fondsen die niet volledig tot uitbetaling zijn gekomen en enkele terugvorderingen. Ongeveer € 1,5 mln van deze mutatie bestaat uit het structureel ramen van de ontvangsten op de VFF, het restant (€ 6,6 mln) bestaat uit incidentele hogere ontvangsten in het huidige begrotingsjaar.

4 Niet-beleidsartikelen

4.1 Artikel 40 Apparaat

Op dit artikel zijn de personele en materiële uitgaven en ontvangsten van EZK geraamd, voor zover die betrekking hebben op het kerndepartement (Directoraten-Generaal en stafdirecties) en de diensten van EZK (ACM¹, CPB en SodM). Enkele stafdirecties van EZK werken als gemeenschappelijke dienst voor EZK en LVVN. In deze begroting is enkel het EZK-aandeel van deze gedeelde diensten geraamd, te weten 57%. De overige 43% van het budget staat op de LVVN-begroting geraamd.

---

¹ De leden van het Bestuur ACM vormen een ZBO. De uitgaven voor dit ZBO zijn geraamd op beleidsartikel 1.

Tabel 18 Apparaatuitgaven Kerndepartement (Eerste supplettoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties supplettoire begroting (4)	Stand 1e supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	547.580	0	547.580	73.716	621.296	37.506	34.700	9.951	-30.061	378.553
Uitgaven	547.580	0	547.580	73.716	621.296	37.506	34.700	9.951	-30.061	378.553
<i>Personele uitgaven</i>	399.856	0	399.856	47.673	447.529	42.337	36.607	12.054	-27.819	262.689
eigen personeel	363.018	0	363.018	35.455	398.473	41.875	31.980	6.054	-32.996	234.030
inhuur externen	25.198	0	25.198	8.589	33.787	-3.271	-1.272	-1.944	-2.264	13.385
overige personele uitgaven	11.640	0	11.640	3.629	15.269	4.333	5.899	7.944	7.441	15.274
<i>Materiële uitgaven</i>	147.724	0	147.724	26.043	173.767	-5.431	-1.907	-2.103	-2.242	115.864
ICT	27.738	0	27.738	-5.019	22.719	-1.146	-913	-320	-202	17.721
bijdrage aan SSO's	28.107	0	28.107	0	28.107	0	0	-42	-83	35.521
DICTU	27.137	0	27.137	10.131	37.268	8.258	8.611	29.589	28.865	31.800
overige materiële uitgaven	64.742	0	64.742	20.931	85.673	-12.543	-9.605	-31.330	-30.822	30.822
Ontvangsten	34.042	0	34.042	61.932	95.974	0	0	0	0	30.257
Overig	34.042	0	34.042	61.932	95.974	0	0	0	0	30.257

Toelichting op de verplichtingen en uitgaven

Personele uitgaven

Het budget voor personele uitgaven wordt per saldo met € 47,7 mln verhoogd. Dit heeft te maken met:

- Een stijging van de geraamde personele uitgaven met € 35,5 mln. Dit heeft onder andere te maken met de uitbreiding van personeel die benodigd is om twee extra bewindspersonen te ondersteunen (€ 5,2 mln). Ook heeft een herijking plaatsgevonden op de begroting van ACM tussen personele en materiële uitgaven. Hierdoor zijn de begrote personele uitgaven gestegen (€ 10,2 mln). Ook wordt € 2,3 mln aan middelen van de Aanvullende Post opgevraagd in het kader van Werk aan Uitvoering. Tot slot zijn de ramingen omhoog bijgesteld op het vlak van Economische Veiligheid en Weerbaarheid (€ 1,3 mln) en op KGG-vlak, waar sprake is van aflopende budgetten (€ 4,4 mln).
- Een stijging van het budget voor externe inhuur met € 8,6 mln. Het budget voor externe inhuur was nog niet juist begroot. Dienstonderdelen is gevraagd om de inhuur voor in ieder geval het lopende jaar te actualiseren. Hierdoor is de begroting bijgesteld. Het betreft onder andere inhuur op het vlak van informatievoorziening. Ook zijn de begrote uitgaven op externe inhuur van de ACM met € 3,3 mln afgenomen in het kader van de herijking van de ACM-begroting.
- De stijging van het budget voor overige personele uitgaven met € 3,6 mln wordt verklaard door de afroaming van eigen vermogen agentschappen en wederom een aanvraag van middelen in het kader van Werk aan Uitvoering voor SodM.

Materiële uitgaven

Het budget voor de materiële uitgaven wordt in 2026 per saldo met € 26,0 mln verhoogd. Deze verhoging wordt grotendeels verklaard door:

- Het instellen van een bestemmingsfonds voor de RVO welke met € 27,5 mln gevuld wordt. Dit valt onder overige materiële uitgaven. Het bestemmingsfonds dient ertoe om een grootschalige en noodzakelijke modernisering van het IV-landschap van de RVO mogelijk te maken in de komende vijf jaar.
- Er heeft een herijking plaatsgevonden op de begroting van ACM tussen personele en materiële uitgaven. Hiertoe zijn de overige materiële uitgaven afgenomen met € 6,9 mln.
- Een correctieboeking om € 10,1 mln over te zetten van overige materiële uitgaven naar uitgaven aan DICTU.
- Er zijn voor € 4,4 mln aan middelen vrijgemaakt voor de klimaat- en energiecampagnes in 2026.

Ontvangsten

Het budget voor de ontvangsten wordt in 2026 met ongeveer € 61,9 mln verhoogd. Dit wordt verklaard door het afkomen van bovenmatig eigen vermogen van RVO, RDI en DICTU conform de regeling agentschappen.

4.2 Artikel 41 Nog onverdeeld

Tabel 19 Nog onverdeeld (Eerste supplettoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties supplettoire begroting (4)	Stand 1e supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	0	0	0	43.835	43.835	36.925	29.167	26.812	27.170	22.407
Uitgaven	0	0	0	43.835	43.835	36.925	29.167	26.812	27.170	22.407
Loonbijstelling	0	0	0	26.521	26.521	21.797	21.145	19.872	19.193	17.804
Prijsbijstelling	0	0	0	17.314	17.314	15.128	8.022	6.940	7.977	4.603
Onverdeeld	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting op de verplichtingen en uitgaven

Loon- en prijsbijstelling

Bij Voorjaarsnota 2026 is de loon- en prijsbijstellingstranche 2026 overgeheveld naar de departementale begroting. De loonbijstelling betreft de vergoeding voor de stijging van de contractloonontwikkeling en de stijging van de sociale lasten voor de overheidswerkgever. De prijsbijstelling betreft de verwerking van de stijging van de diverse prijsindexen. De loon- en prijsbijstellingstranche 2026 zal bij de eerstvolgende begrotingsronde verdeeld worden aan de relevante loon- en prijsgevoelige onderdelen.

5 Agentschappen

5.1 Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl)

Tabel 20 Exploitatieoverzicht Baten-lastenagentschap RVO.nl Eerste suppletoire begroting 2026 (bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1e suppletoire begroting	(3) = (1) + (2) Totaal geraamd
Baten			
– Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	1.290.117	113.312	1.403.429
<i>Omzet Lumpsumopdrachten</i>	345.600	49.778	395.378
<i>Omzet Nacalculatieopdrachten</i>	806.422	63.534	869.956
<i>Omzet Gemeenschappelijke Informatievoorziening en Dienstverlening</i>	138.095	0	138.095
– Baten als tegenprestatie voor de levering van input	14.370	6.030	20.400
<i>Waarvan bijdrage WaU en POK/Woo</i>	14.370	6.030	20.400
Rentebaten	4.000	1.700	5.700
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0
Totaal baten	1.308.487	121.042	1.429.529
Lasten			
Apparaatskosten	1.130.905	45.034	1.175.939
– Personele kosten	788.277	121.860	910.137
<i>waarvan eigen personeel</i>	591.208	78.150	669.358
<i>waarvan inhuur externen</i>	173.421	32.746	206.167
<i>waarvan overige personele kosten</i>	23.648	10.964	34.612
– Materiële kosten	342.627	– 76.826	265.801
<i>waarvan apparaat ICT</i>	7.207	55.686	62.893
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	267.289	– 80.564	186.725
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	68.130	– 51.947	16.183
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	146.229	76.847	223.076
Rentelasten	1.000	360	1.360
Afschrijvingskosten	12.600	– 1.200	11.400
– Materieel	100	0	100
<i>waarvan apparaat ICT</i>	0	0	0
<i>waarvan overige materiële afschrijvingskosten</i>	100	0	100
– Immaterieel	12.500	– 1.200	11.300
Overige lasten	17.754	0	17.754
<i>waarvan dotaties voorzieningen</i>	17.754	0	17.754
<i>waarvan bijzondere lasten</i>	–	0	0
Totaal lasten	1.308.487	121.042	1.429.529
Saldo van baten en lasten gewone bedrijfsuitoefening	0	0	0
Agentschapsdeel Vpb-lasten	0	0	0
Saldo van baten en lasten	0	0	0

RVO wijkt in dit stuk af van de gehanteerde omzetsegmentatie uit de agentschapsparagraaf van de Begroting 2026. Dit is gedaan na afstemming met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en het Ministerie van Financiën. Bij het aanleveren van de agentschapsparagraaf van de Begroting 2026 hield RVO onderstaande omzetsegmentatie aan:

- Uren
- Directe Uitvoeringskosten (DUKs)
- Gemeenschappelijke Informatievoorziening en Dienstverlening (GID)
De nieuwe indeling van de omzetsegmentatie is als volgt:
  - Lumpsumopdrachten
  - Nacalculatieopdrachten
  - GID

Deze indeling sluit aan bij de sturing van RVO en houdt rekening met verschil in verantwoording lumpsumopdrachten versus nacalculatieopdrachten.

Om nu een goede vergelijking te maken hebben we de omzet van de ontwerpbegroting gesegmenteerd naar Lumpsumopdrachten, Nacalculatieopdrachten en GID. Er is een zo goed mogelijke inschatting gemaakt wat de verdeling van de baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of input destijds zou zijn geweest.

Als agentschap werkt RVO met het uitgangspunt van een kostendekkende begroting. De totale mutatie in de baten is € 121,0 mln. Dit is voornamelijk te verklaren omdat er ten opzichte van de begroting een aantal wijzigingen hebben plaatsgevonden in het opdrachtenpakket.

Toelichting op de baten

Omzet moederdepartement

De omzet van het moederdepartement is gestegen met € 7,2 mln ten opzichte van de ontwerpbegroting. Hieronder noemen we de voornaamste mutaties.

De omzet van de opdracht van DG Bedrijfsleven & Innovatie is lager dan bij de ontwerpbegroting. Dit wordt onder andere veroorzaakt door een lagere omzet uit de opdrachten Octrooicentrum Nederland, Tegemoetkoming energiekosten en Consumer Electronics Show Las Vegas. Daarnaast is de omzet uit een aantal kleinere opdrachten ook afgenomen.

De omzet van de opdracht van DG Economie en Digitalisering is lager dan in de ontwerpbegroting. Deze daling wordt vooral veroorzaakt door een lagere toekenning van het Groeifonds, het stopzetten van de opdracht Zeekabels en het verkleinen van de opdracht Small Business Innovation Research Cyber.

De omzet van de opdracht van Centrale Directeur Inkoop is hoger dan in de ontwerpbegroting.

Omzet overige departementen

De totale omzet van de overige departementen is gegroeid met € 106,1 mln ten opzichte van de ontwerpbegroting. Hieronder noemen we de voornaamste mutaties.

De opdracht van het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur stijgt met € 36,5 mln ten opzichte van de ontwerpbegroting. Deze stijging wordt vooral veroorzaakt door een grotere jaaropdracht dan

waar rekening mee was gehouden bij de ontwerpbegroting. Dit betreft met name de opdrachten Vrijwillige Beëindigingsregeling veehouderijlocaties, Zienswijzeprocedure Wet Open Overheid, Gebiedsgerichte inzet en Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2028.

De opdracht van het Ministerie van Klimaat en Groene Groei is gegroeid met € 24,2 mln. Deze toename is onder anderen te verklaren door intensiveringen voor Instituut voor Milieu, Mens en Mijnbouw Limburg, Commissie Mijnbouwschade, en de nieuwe opdracht Expertpool Energie-infrastructuur: vliegende brigade.

De opdracht van het Ministerie van Buitenlandse Zaken is € 2,7 mln groter dan de ontwerpbegroting. Dit is voornamelijk te verklaren door een nieuwe aanvulling op de opdracht Wederopbouw Oekraïne.

De opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is € 40,9 mln groter dan de ontwerpbegroting. Dit is voornamelijk te verklaren door een stijging van de opdracht van Groningen en Ondergrond. Daarnaast zijn er twee additionele opdrachten bijgekomen: Adviescollege Veiligheid Groningen en Professioneel en Innovatief Aanbesteden, Netwerk voor Overheidsopdrachtgevers. De opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is afgenomen met € 4,0 mln ten opzichte van de ontwerpbegroting. Deze afname is onder anderen te verklaren door minder werkzaamheden bij de Circulaire Economie opdrachten, als gevolg van Kabinetsbeslissingen en Partners voor Water.

De opdracht van het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening is € 2,8 mln groter dan de ontwerpbegroting. Dit is voornamelijk te verklaren door de opdracht Realisatiestimulans.

Omzet derden

De omzet uit de opdrachten van derden wijkt niet af van de omzet uit de ontwerpbegroting.

Toelichting op de lasten

De lasten stijgen met € 121,0 mln. Dit is voornamelijk te verklaren door de stijging in personele kosten (€ 121,9 mln). Daarnaast heeft er een verschuiving plaatsgevonden bij de materiele kosten en de kosten voor uitbesteed werk en andere externe kosten. De kosten voor ambtelijk personeel zijn gestegen met € 78,1 mln. De kosten voor externe inhuur zijn gestegen met € 32,7 mln.

Tabel 21 Kasstroomoverzicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1 ^e supplettoire begroting	(3) = (1) + (2) Totaal geraamd
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2026 + depositorekeningen	256.585	40.936	297.521
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	1.308.487	121.042	1.429.529
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 1.295.888	- 122.241	- 1.418.129
2. Totaal operationele kasstroom	12.600	- 1.200	11.400
Totaal investeringen (-/-)	- 39.500	5.300	- 34.200
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0
3. Totaal investeringkasstroom	- 39.500	5.300	- 34.200
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	- 37.000	- 37.000

Omschrijving	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1 ^e supplettoire begroting	(3) = (1) + (2) Totaal geraamd
Enmalige storting door het moederdepartement (+)	0	27.500	27.500
Aflossingen op leningen (-/-)	- 30.032	7.352	- 22.680
Beroep op leenfaciliteit (+)	39.500	- 5.300	34.200
4. Totaal financieringskasstroom	9.468	- 7.448	2.020
5. Rekening-courant RHB			
31 december 2026 (=1+2+3+4)	239.153	37.588	276.741

Toelichting op het kasstroomoverzicht

In het kasstroomoverzicht is zichtbaar dat het grotere opdracht pakket zorgt voor hogere operationele ontvangsten en uitgaven. Daarnaast doet RVO een eenmalige uitkering aan het moederdepartement naar aanleiding ter afoming van het positieve resultaat van 2025. Daarnaast verwacht RVO een eenmalige storting door het moederdepartement ter vorming van een bestemmingsfonds.